

Bibliothèque Ukrainienne Symon Petlura à Paris
Українська Бібліотека імені С. Петлюри в Парижі

6 rue de Palestine - 75019 Paris

Téléphone: 202 29-56

Для переказу грошей
Поштове конто : С.С.Р. 8369 06. Paris.
6, rue de Palestine. 75019 - PARIS

Банкове конто :
Crédit Lyonnais. 134, rue de Belleville. 75020 - Paris
№ 59359 H Bibliothèque Ukrainienne S. Petlura

РІК XIX — Ч. 36.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ТРАВЕНЬ 1976.



1879 - 1926 — 1976

ІСТОРИЧНА ПОСТАТЬ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

П'ятдесят років минає після трагічної смерті Головного Отамана і Президента Незалежної Української Республіки Симона Петлюри, що дозволяє уже на певну відвагу хоч приблизно визначити його державну постать, місце і важливість в історії України. Щоправда, для клясичних істориків цей період часу є недостатній, але для них ще й досі час заснування Київської Держави є 9-те століття, то значить заснування на 300 років пізніше, ніж фактичне (6-те століття — Брайчевський). Це є хіба вплив ворожої російської історіографії, хоч власне ніхто так, як ворог не може визначити небезпечного для нього періоду в українській історії й оцінити тогочасного українського вождя.

Візьмім приклад Богдана Хмельницького, найзапеклішого ворога поляків, який нищив цілі армії їхнього війська, брав у полон польських «гетьманів» й навіть самого короля, загрожував Варшаві. Треба було аж триста років, щоб один з сучасних польських істориків-письменників Віснер (1975) відважився на таку характеристику Хмельницького: далеко не пересічний командувач і великий стратег, добрий адміністратор, талановитий політик, що стремів до створення сильної незалежної Української Держави. Під проводом «Хмеля» українське козацтво стало великою силою мілітарною й політичною. Подиву гідна була його здібність у розв'язанню апровізаційних проблем війська і країни тоді знищеної війнами й грабунками. Віснер закінчує біографію Хмельницького словами: «Рано, 6-го серпня 1657 р. гарматний постріл коло його резиденції сповістив світ про смерть видатної людини, рівної котрій трудно було знайти в цілій Європі».

На жаль, хоч і існують польські політичні розвідки що торкаються С. Петлюри, як вождя визвольної боротьби й Голови Української Держави, але вони є з-перед 2-ої світової війни і не всі доступні для нас. Подаємо тут одну лишень опінію польського генерала і історика Кутшеби: «Осередком визвольної боротьби й повстанського руху проти гетьманського московіфільства був отаман С. Петлюра. Соціаліст і публіцист, Петлюра був «божищем» України. Вихований в революційнім середовищі, ворог російського імперіялізму, шляхом еволюції він дійшов до націоналізму, борючись за самостійність своєї Батьківщини - України».

Далеко ліпшу й серйознішу опінію висловлює французький дипломат Пелісіє, котрого оригінальна праця на жаль ще не вийшла друком. Він порівнює Петлюру з Гарібальді.

Про російську політичну літературу, особливо емігрантську, нема що згадувати. Вона повна ганьбливої злоби на все українське за програму «білогвардійчину». Але треба згадати опінію російського академіка Корша, що ще перед революцією, в 1916 році передбачив майбутню кар'єру С. Петлюри, тоді редактора «Української Жити» в Москві: «Українці самі не знають, кого вони мають серед себе. Вони гадають, що Петлюра — видатний редактор, патріот, громадський діяч тощо. Це все правда, але не ціла правда. Він — з породи вождів, людина з того тіста, що колись у старовину закладали династії, а в наш демократичний час стають національними героями». В радянській літературі теж трапляються оцінки Петлюри, можна сказати навіть «позитивні», бо там порівнюють

його з Мазепою, а петлюрівців з мазепинцями. То означає, що С. Петлюра є для них і для нас символом боротьби за незалежність України.

Отже, навіть в очах наших ворогів, Україна, протягом 17-20 століть, мала тричі майже повну незалежність, а саме: за Хмельницького (1648-57), за Мазепи (1687-1709) і за Петлюри (1917-21).

Хоч ці періоди часу є досить віддалені один від одного, але вони мають деякі спільні риси, а саме: Час тривання гетьманату Б. Хмельницького є 9 років, тобто майже рівний триванню керівництва С. Петлюри Українською Республікою (1917-1926).

Перші і найважливіші завдання усіх трьох вождів України було створення української армії. Це було багато легше для Хмельницького й Мазепи, бо існувала сильна Запорізька Січ, тоді коли для С. Петлюри «українізація» б. російської армії на бойовому фронті і творення чисто українських частин, в хаосі більшовицької революції, було завданням дуже трудним. Все ж, з кількох мільйонів «зукраїнізованих» салдатів, після 3-х Військових з'їздів у Києві, Петлюра, ген. секретар військових справ УНР, створив достатню кількість військових одиниць, щоб знищити в першу чергу внутрішніх ворогів, як повстання арсенальців і інших банд російської салдати.

Отже, С. Петлюра, подібно до Хмельницького, мусів воювати на внутрішньому фронті проти «отаманів» й проти «чернів». Але за часів Хмельницького «чернь» була українські селяни, тоді коли за Петлюри та «чернь» складалася головне з демобілізованих російських салдатів і дезертирів, які по дорозі з фронту нищили, грабували й палили українські села, робили єврейські погроми.

Уряд С. Петлюри особливо піклувався національними меншинами: поляками, євреями, росіянами і іншими. В жадній державі світу, де мешкають численні єврейські поселення (ЗСА, Польща, Англія, Франція), навіть в англійській колонії Палестині, не було, як в Україні, спеціального міністерства єврейських справ. В 1917 р. уряд С. Петлюри видав також закон про єврейське самоврядування, в 1918 р. закон про національно персональну автономію.

На зовнішньому фронті С. Петлюра, як Військовий Міністр, перебував особисто й провадив безперервну бої проти насуваючих з півночі ватаги Муравйова, червоних матросів, взагалі проти наступу російської більшовицької революції на Україну. Однорічну перерву в тих боях приніс Берестейський мир, котрий вивів Україну, як самостійну державу, на міжнародній форум, але коштом окупації майже цілої її території німецько-австрійською арміями, що, за певною угодою з Центральною Радою, допомогли українському війську звільнити Україну від більшовиків. Однак окупанти угоди не додержали, розв'язали Центральну Раду й деякі військові частини, а на чолі держави поставили гетьмана Скоропадського з малоруським і москвофільським урядом. Тому С. Петлюра примушений був залишити хвильово далішу організацію війська й перейти до цілком іншої ділянки державної праці, а саме, зайнятися організацією українського «земства», в різних його галузях діяльності, соціальної і господарській (розквіт діяльності Дніпросоюзу), а також громадсько-політичній. Успіхи в цій праці, популяр-

ність й авторитет С. Петлюри на тому становищі стають тоді такі великі й небезпечні, що гетьман наказує його ув'язнити (на 4 місяці). Після звільнення (в наслідок інтервенції у гетьмана української делегації під проводом О. Лотоцького) і після проголошення гетьманом федерації з Росією, С. Петлюра виїжджає до Білої Церкви й стає, як Головний Отаман української армії, на чолі збройного повстання проти німецького окупанта й протягом кількох тижнів звільняє Київ від німців і гетьманських оборонців, російських офіцерських «дружин» Святополка Мірського. Так, кількамісячне панування гетьмана Скоропадського, обраного ніби українським союзом хліборобів-державників, спричинилось не до збільшення військового потенціалу Вільної України, а до його зменшення, розсіяння в боротьбі з гетьманськими каральними відділами і дало можливість загніздитися «українським» більшовикам з їх урядом у Харкові.

Тим часом західній сусід і історичний ворог України, Польща озброювалася під захистом наших визвольних змагань, а пізніше під захистом німців. Після евакуації німецької армії з України через Польщу, польський вождь Пілсудський, замість вдарити з правого флангу на відступаючу і ослаблену червону армію, під натиском Денікіна і разом з ним назавжди розбити її, напав на Східню Галичину. За цю імперіалістичну акцію Пілсудського (він мріяв про Польщу від моря до моря), що мав не меншу ніж Денікін військову і матеріальну допомогу від Аліантів, але провадив потаємні переговори з Леніним(узгідив з ним цю акцію), Польща пізніше поплатилася Катинем й ще й ніні сидить під московським чоботом.

Напад на Галичину приніс нам велику шкоду, бо в боротьбі з Москвою, Галичина мала б бути нашим запіллям, а добре зорганізована й дисциплінована Галицька Армія могла б бути забором

ролом проти большевицької інвазії. Пізніше, коли польська армія зіткнулася безпосередньо з московською червоною армією, Пілсудський зрозумів свою помилку й дуже легко пішов на Варшавську угоду з українським урядом. Він бачив в особі С. Петлюри такого вождя, що міг би, спільно з ним (Пілсудським) протиставитись московсько-більшовицьким бандам. Не дарма в своїх пертрактаціях з Леніним, Пілсудський вимагав «не рушати Петлюри» (Кутшеба), хоч одночасно погоджувався з Леніним на розгром російської реакції.

Спільний похід на Київ польської й української армій був спізненою диверсією на колишнім терені боротьби Денікіна з советами й тому кінчився майже катастрофою для поляків. Якби не військо С. Петлюри (6-та дивізія) то б Варшава впала в руки Буденного. Але цей похід української армії, як і зимовий похід, були останнім зусиллям С. Петлюри, щоб здобути незалежність України в умовах коли те здобуття було ще теоретично можливе.

Протягом чотирирічної визвольної боротьби, С. Петлюра, Головний Отаман і Голова Директорії УНР, зробив для України все, що можна було практично зробити. Він не тільки воював на 3-х фронтах, але пертрактував зі всіма державами, навіть з урядом Леніна, від котрих міг би мати поміч. Він мав, як пише Славінський, кар'єру гетьмана XVII століття, перенесеного до складних обставин нашого часу. Тому, хоч його москалі не викляли «анатемою», як Мазецу, але вже по його виїзді до Польщі вимагали більшовики його видачі, бо в Україні ще палахкотіла петлюрівщина. Він згинув з руки прихильників Троцького, Кагановича і інших у момент, коли починали протверезуватися від московського імперіалістичного комунізму Шумські, Хвильові, Скрипники, бо вони б могли евентуально повернути під стяг революціонера С. Петлюри.

II. Шандрук, генерал

В 50 РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

На шляху тяжкої 4-річної збройної боротьби за визволення України і нашого поневоленого народу впало багато жертв. Впало багато жертв не тільки на полі війни.

Але найбільш трагічною жертвою, найбільш трагічною подією що освятила ту збройну боротьбу була смерть Головного Отамана Симона Петлюри, що згинув не зі зброєю в руках, хоч в часі боротьби неодноразово тримав її в руках, а згинув безборонний, як звичайний політичний емігрант.

Чого хотів кривавий ворог запроданець московського, в тім випадку червоного, імперіалізму повного в своїй історії актами нищення не тільки своїх ворогів?

Жид Шварцбард, що подавав себе за месника свого народу, а в дійсности був звичайним найманним агентом Москви, сплямував не тільки себе але й свій народ убивством великої чесної людини, а в її політичних поглядах ліберальної людини, людини, що ціле своє життя була присвятила боротьбі не тільки за свободу свого народу але народів взагалі та людини зокрема.

Чому ж Москві так могло залежати на зни-

щенні Симона Петлюри? Ким був Симон Петлюра?

Симон Петлюра був вождем українського народу, провадив його до визволення з-під московського ярма, був справжнім борцем за волю свого народу, беззастережним ворогом імперіалістичної Москви, зокрема в її червоній еманации, він був ретельним поборником народоправства, пророком правди і справедливості, прагнув порядку в хаосі революції. Він був реалізатором повної політичної толеранції відносно всіх українських громадян, про що так яскраво свідчить впровадження до тогочасних наших урядів громадян інших національностей, а в тім і жидів. Симон Петлюра посідав у своїй натурі відповідні кваліфікації — отож і був признаний вождем народу.

Тому, справді, міг бути і був, навіть як політичний емігрант, дуже небезпечним для московських імперіалістів, що ще тоді не були закрипили свого панування, а яким особливо залежало на інкорпорації багатой України. Тим більше, що москвини знали, та і мусіли були числитися із тим, що Симон Петлюра, а з ним і

всі українці-патріоти, своє перебування на еміграції трактували як перехідний етап, тимчасовий етап свого життя в підготовці та в провадженні іншими способами і засобами боротьби за державну незалежність народу. Ось чому — стає ясним — Симон Петлюра мав бути знищений, хочби і підступно.

Чи досягнув ворог свої заміри своїм ганебним вчинком?

Москвини сподівалися, що через знищення Симона Петлюри прийде скінчення або принаймні ослаблення національно-політичних прагнень українського народу. Помілилися — трагічна смерть Головного Отамана ідейно сформульовала змагання народу в дальшій монолітній, безперервній та безкомпромісовій акції продовження боротьби аж по день сьогоднішній і назавжди. Симон Петлюра — живий чи мертвий — то всеукраїнський символ незалежної Української Держави, то символ віри в нашу перемогу. Про це свідчить і теперішня ситуація в Україні, не лише серед нашої еміграції у вільнім світі. — В Україні герої національно-політичної акції йдуть на тортури, але не зрі-

каються боротьби за Українську Державу та свободу Українського Народу.

Це дуже скромна характеристика Симона Петлюри та дуже скромне окреслення його значіння в біжучім етапі історії нашого народу.

Пам'ятаймо, що заповіт Симона Петлюри в його численних публікаціях та особистих прилюдних виступах полягає в плеканні духа нації, моральної її підготовки та в творенні збройної сили, того єдиного фактора виборення і забезпечення української державності. Симон Петлюра писав, що в житті нації трапляються не тільки перемоги, але й поразки, які повинні стати імпульсом до ще більшого завзяття. В його детермінації « великі цілі не здобуваються легко ».

Цей Заповіт Симона Петлюри ми в міру наших можливостей здійснюємо, здійснюємо плекання культу наших всіх національних героїв — а це є доказом нашої політичної зрілості й свідомості наших незмінних аспірацій.

Симон Петлюра згинув — « нехай вічно живе Симон Петлюра, а з ним всі герої наших політичних і збройних змагань ».

АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

Собору Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви,
в 50-ту річницю смерті Симона Петлюри

Дорогі Брати і Сестри!

Державний Центр Української Народної Республіки, що поза межами України являється єдиним легальним репрезентантом української державності, проголосив 1976 рік « **Роком Симона Петлюри** », кличучи водночас українську громадськість у діаспорі до гідного відзначення 50-тої річниці трагічної смерті Голови Директорії й Головного Отамана Військ УНР. З подібним закликом звернулася Президія Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців, який є начальною всеукраїнською громадською установою у вільному світі.

До цих звернень всеціло приєднується й Собор Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви, який, на своїй надзвичайній сесії, що відбулася 18 лютого, постановив доручити Всечесному Духовенству нашої Церкви поміняти молитовно спочилого Голову Української Держави, відправляючи в неділю 30 травня урочисту панахиду за його душу. Крім того Собор Єпископів висловлює побажання, щоб у сам день смерті Покійного — 25. травня, там, де на це дозволять обставини, була відправлена Заупокійна Св. Літургія й панахида за слугу Божого воїна Симона.

Дорогі й Улюблені, повідомляючи вас про цю постанову Собору Єпископів, одночасно звертаємось з сердечним проханням: — виявити Спочилому, в 50. річницю його трагічної смерті, якнайглибшу пошану. Саме до такої пошани кличе нас усіх передусім **Його жертва крові**, що її зложив Він на вівтар Батьківщини, очолюючи до останніх хвилин свого життя боротьбу за волю й державність України.

Виявити якнайцірлішу пошану Симоні Петлюрі зобов'язує нас ще й те, що в його особі наша Церква стратила не тільки свого вірного сина та освіченого православного богослова, але

й великого Державного Мужа, який, свідомий благотворчого впливу Української Православної Церкви на життя української нації в минулих віках, особливо в ділі збагачення української національної скарбниці в релігійно-культурній цінності, вказав прийдешнім поколінням те місце в нашому національному організмі, що його повинна мати Українська Православна Церква в оновленій і вповні державно-самостійній християнській Україні.

Симон Петлюра закінчив своє життя смертю мученика. Всім відоме його зворушливе ставлення до українських мучеників і страдників. Напередодні Великодня 1926 року, останнього Великодня в його житті, Симон Петлюра звернувся до українського народу з таким, із глибин серця випливаючим закликом мольбою:

« Як будете в церкві на 12 евангеліях, слухайте Слово Боже про страсті Христові, як будуть носити Святу Плащаницю біля церкви, як співатимуть радісне Христос Воскрес!, — згадайте про мучеників України, згадайте про всіх, кого розстріляли большевики, згадайте й про тих, хто з зброєю в руках боронив нашу Рідну Землю від московських катів і своїх іуд-запродавців, — згадайте й помоліться за них! »

Не за горами кари час! Воскресне наша Україна, скине з себе московсько-большевицьке ярмо. Не забувайте про мучеників і праведників наших! Не забувайте про невинну кров і готуйтеся до помсти над ворогами, що не дають жити нам по-людськи! »

Цей заклик-благання Симона Петлюри лунає по-сьогодні із його домовини, що ще досі перебуває на далекій від України чужій-чужині. Особливо зворушливим і переконуючим є він напередодні Великодня, в дні Страсного Тижня. Приймемо ж його повним серцем і всією душею,

а в день Його смерті помолімось за Його душу і душі близьких і рідних Йому мільйонів українських мучеників і страдників. Нехай пам'ять про них перейде з роду в рід !

Ваші, з любов'ю у Христі

Лютий 18, 1976 р. Б.

† Митрополит Метислав
† Архієпископ Марко
† Архієпископ Орест
† Єпископ Константин
† Єпископ Володимир

ВІД ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ В ЕКЗИЛІ

Українські Громадяни і Громадянки !

Як щороку вітаємо Вас і пересилаємо Вам найкращі побажання в день великого українського національно-державного свята 22 січня, Свята Самостійности і Соборности. Українська Центральна Рада проголосила в Києві 22 січня 1918 року відновлену в листопаді 1917 року у формі Української Народньої Республіки перед сторіччями зруйновану ворогами українську державу, суверенною, ні від кого незалежною, самостійною, вільною Державою Українського Народу. А в рік після того, 22 січня 1919 року, Український Трудовий Конгрес — теж у Києві — проголосив соборність, злуку всіх українських земель в єдиній Українській Народній Республіці.

Молода Українська Держава не могла встояти проти навали наших сусідів, в першу чергу білої і червоної Москви. Після героїчної трілітньої боротьби територію Української Народньої Республіки було остаточно окуповано в кінці 1920 і в 1921 роках. Та український народ не схилився перед ворожою окупацією, а Уряд Української Народньої Республіки і рештки нашого героїчного війська вийшли на чужину, щоб там іншими способами продовжувати боротьбу за відновлення нашої суверенної і демократичної державности. Народні повстання в окупованій советською Росією Україні, спротив ворожому режимові у всіх можливих формах і славної дії Української Повстанської Армії під час і після Другої світової війни — все це свідчить про незламну волю українського народу відновити свою справді незалежну Державу. Так само і під цю пору нескорені українські патріоти під російсько-советською окупацією, в «соборній неволі», продовжують боротьбу в різних формах за національно-державне визволення України.

Тому ми в річницю актів 22 січня, Актів Самостійности і Соборности, закликаємо все українське громадянство — там у поневоленій Україні і в різних країнах західного світу — перетривати тяжкі часи всенационального лихоліття, стояти на позиціях активної боротьби за свободу, демократію і незалежність та твердо вірити, що час перемоги нашої української Правди прийде неминуче, прийде вже, певно, незабаром !

Цьогорічне Свято 22 січня набуває особливого значення, бо в цьому році маємо всенациональну

50-тилітню жалібну і трагічну річницю. 50 років тому в Парижі, 25 травня 1926 року, впав з руки підсланого Москвою вбивника Голова Української Держави і Головний Отаман Війська Української Народньої Республіки Симона Петлюра. Очолоючи Українську Державу і нашу визвольну боротьбу в роках 1918-21, а потім наш екзильний Державний Центр, Симон Петлюра був справжнім українським національним Героєм і його доба справедливо увійшла до нашої історії, як доба Петлюристства.

Український Народ на нашій поневоленій Батьківщині не має змоги належно вшанувати свого великого Сина, великого Борця за волю і незалежність України. Це станеться в майбутньому в відновленій вільній Українській Державі. Тим більший обов'язок спадає на нас, вільних українців, які перебувають в західному світі !

Маючи на увазі окремі почини, що вже заіснували серед українського громадянства в різних країнах Заходу, ми закликаємо всіх Вільних Українців, всі українські центральні і місцеві установи в західному світі гідно й урочисто відзначити 50-тилітню річницю трагічної і мученицької смерті найбільшого українського Борця за волю Батьківщини в ХХ столітті. Державний Центр Української Народньої Республіки в екзилі проголошує рік Божий 1976 Роком Симона Петлюри і є певний, що до цього приєднаються всі українські політичні і громадські установи та організації, зокрема українська громадсько-суспільна Центральна — Світовий Конгрес Вільних Українців.

Віддаймо глибоку пошану Симонові Петлюрі, а через це і всім нашим Героям, що полягли за волю і незалежність України, а також тим, що караються під цю пору під окупаційним режимом російсько-советського імперіялізму, але не припиняють боротьби за визволення Українського Народу.

Микола Лівіцький

Президент Української Народньої Республіки в екзилі

Микола Степаненко

Віцепрезидент УНРеспубліки в екзилі

Іван Кедрин-Рудницький

Урядуючий Голова Української Національної Ради

Теоділь Леонтій

Голова Виконавчого Органу УНРади

ЗВЕРНЕННЯ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ

Українці й Українки!

У місяці травні ц р., промине 50 літ від дня трагічної смерті Голови Української Держави і Головного Отамана Військ Української Народної Республіки — Симона Петлюри.

Підступне вбивство Симона Петлюри мало на меті знищити дійсного провідника Української Національної Революції, мало на меті припинити боротьбу за повну суверенність і державність українського народу на його власній землі.

Ворог знищив Людину-Героя, але не зумів знищити ідеалів, для яких Він працював. Постать Симона Петлюри стала синонімом боротьби за свободу української нації, стала символом змагань за відновлення Української Народної Республіки. На його прикладі вже пів століття виховувались покоління українських самостійників, які ніколи не погодились на поневолення українського народу.

Постать Симона Петлюри стала дороговказом для всіх тих, які готові віддати найвищу жертву в боротьбі за визволення української нації. І хоч на тому шляху наш нарід зазнав важких ударів, — він ніколи не скапітулював перед окупантом, він і далі змагається доступними йому засобами за остаточну перемогу — відно-

влення Української Самостійної і Соборної Держави!

Тому нашим святим обов'язком — зберігати з покоління в покоління світлу пам'ять Симона Петлюри, з ім'ям якого пов'язана ціла доба історії українського народу.

Для гідного відзначення 50-тих роковин його трагічної смерті, Секретаріат Світового Конгресу Вільних Українців призначає день 30 травня 1976 року для всеукраїнського відзначення сл. п. Симона Петлюри у вільному світі. Прохасмо Проводи Українських Церков, Центральної Репрезентації, крайові організації й українські громади — докласти всіх старань, щоб всі святкування та імпрези впродовж 1976 року пройшли як вияв нашої організованості й солідарності, а своїм змістом скріпили нашу тверду постанову продовжувати чин Симона Петлюри.

Закликаємо українську спільноту, українські крайові та міжкрайові організації, а зокрема молодь, — докласти старань, щоб взяти масову участь у святкуваннях чи організуванні літніх поїздок-прощ до Парижу, де спочивають тлінні останки Великого Сина України.

Президія Секретаріату СКВУ

Торонто, 17. лютого 1976 р.

КОМУНІКАТ

Ділового Комітету для Відзначення 50-их Роковин смерті сл. пам. Головного ОТАМАНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Париж, лютий 1976

В травні 1976 року минають 50 років трагічної смерті сл. п. Головного Отамана Симона ПЕТЛЮРИ. Для відзначення цих роковин 50-ліття, за ініціативою Бібліотеки ім. С. Петлюри, Укр. Центральний Громадський Комітет Франції вибрав Діловий Комітет, як про це було вже подано до відома українського громадянства словешенням першого Комунікату, якого завданням є перевести повну підготовку цього відзначення.

Одною із головніших частин цього відзначення буде, безперечно, справа матеріального устаткування Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі для її дальшої діяльності. Відзначення 50-тих Роковин переводимо у світовому значенні і тому й справа фінансової бази є поставлена також у тому масштабі.

Для зібрання фондів не тільки на евентуальні покриття недоборів самого відзначення роковин, а на видання 2-го тому книжки «Симон Петлюра. Статті, листи, документи», але також як фінансову спроможність для дальшої дії Бібліотеки. Діловий Комітет приготував потрібну кількість «Підписних Листків» та висилає їх до всіх країн вільного світу, де живуть Українці.

В прилозі пересилаємо нижче подану кількість тих Підписних Листків і дуже просимо ужити всіх старань, щоб їх розповсюдити серед Українців-членів Відділів чи Осередків Вашої цінної Організації-Товариства. Зокрема звертаємося до Високо- й Преосвященніших Владик з

проханням о піддержку в зібранні фонду на території їх Душпастирств.

Зібрані фонди просимо висилати:

В ЗСА на конто Представництва Бібліотеки-Центрального Комітету Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в ЗСА.
Ukrainian Orthodox Federal Credit Union —
Petlura Memorial Committee of America — Acc.
№ 595, P.O. Box 160, Cooper Station
New York, N.Y. 10003

а збіркові листи на адресу секретаря Комітету:
M. Dmytro Vakum. 43-17 Bowne Street. Apt. 2 CR
Flushing, N. Y. 11355

В Канаді на конто Бібліотеки в Кредитовій Спілці «Союз» —

SO—USE (Toronto) Credit Union Ltd. Acc. № 3137
406 Bathurst St. Toronto, Ont. M5T 2S6

збіркові листи на адресу Уповноваженого Бібліотеки:

M. Ivan Dowhal, 407 Annette Street,
Toronto, Ont. M6P 1R7.

З інших країн зібрані фонди і збіркові листи висилати безпосередньо до Бібліотеки. Всі листки одержані від нас висилати і то без огляду чи вони виповнені збіркою чи ні.

Свідомі ваги цієї справи, ми щераз дуже просимо заопікуватися одержаними Підписними Листками, за що вже згори складаємо нашу щирю подяку.

За Діловий Комітет:

**Инж. Йосип Мельникович, Голова
сот. Петро Йосипишин, скарбник**

КОМУНІКАТ

Діловий Комітет для відзначення 50-ліття смерти сл. п. Голови Директорії УНР
та Головного Отамана С. Петлюри

Париж, дня 1 березня 1976

У продовженні до нашого попереднього комунікату з 5 листопада 1975., повідомляємо про дальшу підготовку пляну відзначення 50-ліття трагічної смерти сл. п. С. Петлюри.

Урочисте відзначення відбудеться в днях 29. і 30. травня 1976 р. В нашому першому комунікаті була подана провізорично дата 5 і 6 червня. Цю зміну зроблено в порозумінні з Президією СКВУ, яка у своїх комунікатах закликала все українське громадянство відбутися це відзначення в днях 29. і 30. травня ц. р.

При цьому не сміємо забути, що урочисте відзначення 29. і 30. травня буде попереджене відправою панахиди над могилою С. Петлюри та зложенням вінка в дні 25 травня 1976 р. яка піchnеться о 14.30. пополудні, при участі Високопреосвященнішого Владики Мстислава та більшого числа українців з ЗСА та Канади і Парижу з околицею.

Відзначення в Парижі відбудеться в днях 29. і 30. травня 1976, а то : в суботу 29. травня відбудеться від години 10. до 12. та від 14. до 18. Наукова Конференція про життя й державницьке значення С. Петлюри. Організацію Конференції перебрали Український Вільний Університет, та Бібліотека ім. С. Петлюри. Вечером того ж дня буде спільна вечеря-зустріч, при якій учасники зможуть зустрінутися з членами Почесного Комітету та іншими визначними представниками українського політичного та громадського життя.

В неділю 30. травня о годині 10.30 відбудуть-

ся в українських церквах Св. Літургії присвячені пам'яті С. Петлюри з відповідними проповідями. Пополудні Спільна Панахида на могилі сл. п. Голови Директорії УНР та Головного Отамана Симона Петлюри. О годині 18-ій того ж дня відбудеться урочистий концерт.

В наступному комунікаті Діловий Комітет подасть всі деталі наміченої програми.

Діловий Комітет у підготовці відзначення взяв теж під увагу і матеріальну сторінку і розіслав на всі громадські адреси « збіркові листи » для зібрання фондів. Вони мають бути фінансовою базою для видатків зв'язаних з самим відзначенням, з виданнями у зв'язку з цим 50-літтям та в дальшому для дослідів про С. Петлюру в рамках Бібліотеки ім. С. Петлюри. Діловий Комітет просить українське громадянство вільного світу взяти жертвенну участь у зібранні цих фондів.

До масової участі в цьому відзначенні Діловий Комітет запрошує представників всіх українських громадських організацій та установ та громадянство. Для цього просимо вже тепер зголошуватися до Ділового Комітету на адресу Бібліотеки ім. С. Петлюри та замовити відповідне число місць в готелі та спільній вечері.

Adresse : Bibliothèque Ukrainienne S. Petlura
6, rue de Palestine, 75019 Paris (France)

За Діловий Комітет :

Й. Мельникович, голова
К. Митрович, секретар

ДОПОВНЕННЯ

до комунікату Ділового Комітету для відзначення 50-ліття смерти Голови Директорії УНР і Головного Отамана С. Петлюри з 1. березня 1976

1) Для кращого уможливлення участі у відзначенні 50-ліття трагічної смерти сл. п. С. Петлюри українцям з дальших околиць Франції та з поза Франції, а зокрема для участі в урочистому концерті, рішено відбутися концерт в суботу 29. травня 1976 р., а спільну вечерю-зус-

тріч в неділю 30. травня.

2) В комунікаті Ділового Комітету з 1. березня трапилася помилка відносно Наукової Конференції, яка відбудеться в суботу 29. травня 1976. Цю Конференцію організує Делегатура УВУ у Франції і Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі. Наукове Товариство ім. Шевченка не було завчасу запрошене до організації Конференції.

Діловий Комітет

Проф. Дмитро Зайців

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Був листопад 1918 року. В той час, коли галицький нарід готував своє визволення і підносив жовто-блакитний прапор над славним містом короля Данила, Київ наближався також до знаменних подій... І ось у середині місяця, а саме 15-го листопада, по місту поширилися погоски, що у Білій Церкві створений новий Уряд

Української Держави, у склад якого, разом з іншими особами, називали ім'я Симона Петлюри. Після Українських Військових З'їздів у Києві, його ім'я набувало все більшого розголосу по селах та містах України. Новий Уряд, спираючись на Осадний Корпус Січових Стрільців під командою Євгена Коновальця, мав рушити

на Київ, повалити нав'язану нам чужинцями антинародно владу і допомогти народнім масам завершити процес створення Української Незалежної Держави.

Скоро стало відомим, що тодішній Правитель України, для захисту від тих, що наступали від Білої Церкви, оголосив мобілізацію студентів Київських вищих шкіл. Праця по Університетах (Володимирському і Українському Державному) та по спеціальних Інститутах ішла мляво у той день. Відчувалося, що молодь по аудиторіях і лабораторіях думала якусь думу, її думки літали десь поза університетськими стінами. Але всі мовчали, тільки думали... але про що? Це стало нам ясним лише на другий день.

Цей день вже почав догоряти. Вже смеркало, коли я опинився на Подолі, на пристані, від якої відправлялися пароплави униз по Славуті. Чи пощастить вибратися з міста? Озираючись на всі боки, прохаю квиток до Ржищева, не певний що його одержу. Але все гаразд; стара влада мабуть уже цілком розгубилася; квиток і здача в руках. Все ж таки з певністю входжу на пароплав, назва якого вже загубилася в пам'яті, підіймаюся на горішню палубу. З темного кутка зиркнуло на мене чиясь округлене обличчя, запам'ятав лише двоє білків очей. Знаходжу собі куток. Вже зовсім стемніло, а світла на пароплаві мало, навколо хтось метушиться, розкладає на палубі хто ковдру, а хто шинелю. Підіймаю розстелена газета, так само й під моїми сусідками, двома дівчатами, серед яких пізнаю студентку О., дружину мого приятеля Василя Б., полтавчанина і земляка С. Петлюри, з яким ми, будучи студентами Українського Державного Університету (що містився у бувшій артилерійській школі, на Соломенці) мусіли підробляти у Термінологічній Комісії Міністерства Шляхів, на Столицькій вулиці. Нашим зверником був Тадей Секунда, енергійний, добре тямучий своєї справи, симпатичний інженер з галицьких земель. Між іншим, якихось 12-14 років пізніше, коли мене, доцента Сільсько-Господарського Інституту, вічливо попросили поступитися моєю посадою і дати моє місце доцента Дорі Ш., висуванці-робітниці місцевої тютюнової фабрики, яка щойно відбула свій трьохрічний аспірантський стаж під моім керівництвом і як перша і єдина комуністка на нашій кафедрі мусіла розпочати «партизацію» цієї кафедри, себто насичення кафедри комуністичними силами. Отже, я мусів узяти працю керівника науково-дослідчої роботи у 1-ій зразковій школі Народного Комісаріату Освіти і викладача природних дисциплін. І тоді моєю ученицею була протягом кількох років Наталя Секунда, тиха і роботяща дівчина, яка жила лише з матір'ю, а батько в сім'ї був «відсутній». Це рідке прізвисько привело мене до того, щоби різними сторонами шляхами довідатися, що її батьком і був згаданий Тадей Секунда. І коли, під час навчання, Наталя, що сиділа у першому ряду, уважно прислухалася до розповіді свого учителя про зв'язат, що населяють степи, ліси і гори України і робила замітки у своєму зошиті, хто зна, що було в її головці, але знаю, що її вчитель, глядячи на неї, був думками... у Києві, на Столицькій вулиці і перед ним була не учениця, а нещасна дівчина насильно позбавлена свого батька, того самого симпатичного інженера, активного будівника української незалежності, Тадея Секунди, як і низка її товаришів по школі: Б. С. Х і інших, що також росли і вступали в світ без батьків.

А тепер знов повернемося до Києва, до будин-

ку на Столицькій вулиці, до Термінологічної Комісії Міністерства Шляхів. На тій же стороні цієї вулиці жив мій земляк, також студент, Тиміш П., із Запоріжжя. Поскільки місце моєї роботи було близько від його помешкання, я мав змогу час від часу заходити до нього. Одного вечора заходжу до Т. Він відчинив мені двері і ми пройшли до його кімнати. Т. показав мені чудові малюнки маляра, що жив у цьому помешканні, дуже відомого в той час, коли земства і кооперативні організації видавали гори ілюстрованих книжок для дітей. Відповідуючи мене на вулицю, після приємного вечора і прощаючись, Т. показав на близькі двері, повз які ми проходили і сказав: «Він вже тут» — «Хто?» питаю — «Симон Васильович, сьогодні німці випустили з в'язниці». Мене наче обійняв жар. Так ось він, цей натхнений промовець і володар душ і сердець українських воjakів, що примушували тремтіти стіни Педагогічного Музею, де відбувалися Військові З'їзди, від оплесків і овацій! І я тут, так близько від Нього! Тиміш наче відчув, що відбувалося в моїй душі і продовжував: «але до нього ще не можна, хай відпочиває». Живого (бо знав лише його портрети) С.В. Петлюру я ще не бачив і його виступів ще не чув. Але сталося щось незрозуміле. У відчув, що я навіки зв'язаний з ним, з цією людиною і зі справою за яку він віддає своє життя. Так народився ще один «петлюривець».

І коли у згаданий день його ім'я рознеслося по Києву, як члена Директорії, утвореної у Білій Церкві, це ім'я, як магнет потягло мене у ночі на пароплав і з цим іменем я пов'язав усе моє ество і по цей день.

З моєю сусідкою О. і її сетрою, у темному куточку пароплава, ми не довго говорили, подбали, щоб якось прикритися від дніпрового вітреця і скоро сон замкнув наші очі.

Серед ночі прокинулися від обстрілу пароплава. Стріли лунали з лівого низького берега Дніпра. Почали з'являтися поранені і вбиті. Одною з перших загинула сестра-жалібниця. Раптом чую коло мене: «Ізя, Ізя, працься скорее, меня убьют, тебя убьют, что будет з нашими вещами!» Але все було гаразд з моїми сусідками: численні подушки і перини добре захищали їх, вони, мабуть, врятували і нас. Обстріл продовжується але вже не так часто. Пароплав круто завертає і пристає до високого правого берега. На березі вже велика юрба. Поблизу якесь подвір'я, обросле кущами: хутір чи може край села? З'являються дві постаті, цивільні, хоч і у солдатських шинелях, обидва з рушницями на поготові, питають: «Що за люди?» Чую: «Йдемо до Петлюри. Де шлях до Білої Церкви?» За Дніпром небо вже почало світліти. Вже можна було розпізнати своїх сусідів. Знаходяться навіть знайомі і товариші по Університету. Всі повертають на захід, на вказаний шлях. Приглядаюся до колони, не так уже й мало: може буде якихось дві сотні. Не знаю, чи пішли студенти на оголошену Гетьманом мобілізацію, але дві стоні юнаків і юначок постаралися забезпечити себе квитками хто до Трипілля, хто до Ржищева, а хто і до Канева, пробралися на пароплав і тепер, без усякого попереднього зговору, простує туди, куди і мене веде доля. На чолі колони вирізняється висока постать руського студента, він без шапки, хоч день був досить морозний, з довгою палицею в руці. Ніхто його не вибирав, але він зразу став для всіх авторитетом. Це був не київський студент (був у студентській шинелі-

лі). Я добре його знав: це був Г. Ще влітку 1918 р. у м. Запоріжжі, стараннями завідуючого 3-х річними педагогічними курсами, Р.І. Квіт-ки і члена повітової земської управи, учителя Радомського, виникла газета «Січ», авторів цих рядків довелося прийняти на себе «бути за всіх», себто підшукувати авторів, або заповнювати порожнє місце в газеті, передруковувати малорозбірливі рукописи на машинці, правити коректу, помагати пакувати газети до відсилки і т. інше. На наше прохання земляки з Катеринославу, що його починали вже звати «Січеслав», а особливо П. Феденко, один з активних діячів у Катеринославській Громаді, прислав до нас на підмогу п. Г., який прибув з п. Г., якого я пізніше, через якихось 20 років зустрів у словацькому таборі, в Орем Лясі, вже під його справжнім прізвищем Б.

Отже, Г. (перший) саме в день гетьманської мобілізації опинився у Києві, а потім на пароплаві і, нарешті, по дорозі до Білої Церкви. І тепер йому припало очолювати студентський похід. Протягом цілого дня, під сяючим сонцем, серед озмих хлібів, покритих намороз'ю, минаючи невеликі хутори та села, цей «Мойсей» вів народ до «землі обітованої». Не знаю, хто заініціював так назвати його. Але це був час, коли Українські Січові Стрільці, за кілька місяців перед тим, привозили на запорізькі і взагалі на наддніпрянські землі численну літературу (привозили вагонами), видану в Галичині. Мало знаний тоді серед широких мас І. Франко через свої твори став швидко відомим молоді, а особливо «Мойсей». Отже, стає зрозумілим чому комусь на думку прийшла постать Мойсея та ще з посохом, як його малюють, в той час коли студенти шукали невідомої Білої Церкви, якої вони так прямили. Та і не тільки самі студенти. Протягом усієї нашої подорожі нас доганяли, або переганяли, іноді вливаючись у нашу групу, або лише маячили на високих вододілах, або на обрії більш чи менші групи людей, то озброєних, то без зброї, багато молодих, як ми, але були і такі, що по всьому видно, вже побували на фронті. І всі вони прямували до Білої Церкви, у всіх був тоді один шлях «до Петлюри».

Мойсеєві не довелося довести нас до Білої Церкви. Вже по дорозі нам стало відомим, що Уряд Директорії і Отаман Петлюра перебувають уже у Фастові. І нас довелося звернути на Фастів.

На вузловій станції Фастів життя було кльочем. На залізничних торах численні валки вагонів, повних і порожніх. У вагонах члени Уряду, військові частини, склали амуніції та харчових припасів. Час від часу на станцію вскакував галопом верхівець: «Де батько Петлюра?» Це слово «батько», на початках збройної боротьби було ще нове і дуже імпувало нашим воякам. Згодом воно втратило свій початковий зміст і пошану до нього. Цьому вершиноківі показували вагон, С.В. Петлюра виходив до прибулого, цього вже оточували зі всіх сторін, а він, витираючи просто шапкою своє мокре від швидкої їзди обличчя, розповідав, що він привів «Батькові Петлюрі» поповнення на 30 чоловік і «всі на конях і всі зі шаблями». А ми, студенти, розійшовшись по всіх закутках, ненаситно у все вдивлялись, до всього прислухались. І на наших очах росли наші бойові сили, а в повітрі лунали нескінчимо «Слава Україні», «Слава Отаману Петлюрі!» і кожному здавалося і кожний вірив, що вже настав час здійснення великих прагнень нашого наро-

ду, час здійснення великих заповітів Великого Кобзаря Землі Української.

Масу студентів, що прибула з Києва, організували у військову частину, яка стала називатися «Студентський Полк». Назначили нам командиром студента-старшину. Це був Потгорілий, як живий стоїть він у мене перед очима, у чумарці і у смушковій шапці, але його військовий ранг не пригадую. На фронт, де йшли бої з захистниками Гетьмана, нас не посилали, хоч ми дуже просилися. Переводячи час від часу військове навчання, де я став кулеметчиком «Кольта», ми мусіли нести охорону Уряду. Почали пізнавати зблизька членів Директорії, що іноді виходили пройтись або поспішали з якоюсь справою по плятформі, між вагонами або між потягами. С.В. Петлюру в той час доводилося бачити дуже рідко, але присутність його і саме його із усіх членів Директорії, відчувалася на кожному кроці. І всі ми були такі горді за нього!

Студентський Полк, що був потім реорганізований у Студентський Курінь і нашим командиром став «отаман» Крат, низенький, що ходив завжди в металевій касці. У складі полку, крім студентів вищих шкіл м. Києва, були також учні і учениці вищих класів середніх шкіл. Багато імен і прізвищ уже цілком призабулися, але зорова пам'ять зберігла обличчя і постаї ще багатьох з них, так, як я зараз ще дивлюсь на улюблених мною форми і кольори комах. Добре пам'ятаю Олександра Довженка, учня Київської Художньої Школи. Ходив він у короткій чумарці, трохи відмінній від «солдатської шинелі», менш «густої» ніж остання, з матеріалу, що був тоді поширений в українській армії. Обличчя його не змінилося до його смерті. Пробув він у нашому полку не довго і скоро, заходами члена Директорії Швеця, він був взятий до праці в канцелярії Директорії. Бог дав йому великий талан і уберіг від тюрем, концтаборів і Сибіру. Він став великим артистом і створив кінофільми, які ще довго будуть неперевершеними.

Треба сказати про наших вояків-дівчат Студентського Полку, бо вже понад 30 років на еміграції, а їх імень, цих героїнь, ніде не зустрічаю. Мусимо головню назвати юначку Студентського Полку Женю Клепачівську, яка вже лежить у сирій землі, але родичі якої в трьох поколіннях живуть і добре знайомі нашому громадянству у З'єднаних Штатах Америки. І поки ще, стиха, назвемо Галю П., Лесю К. доля яких мені невідома. Всі вони у ту пам'ятну ніч плили пароплавам, всі йшли під проводом «Мойсея» до Білої Церкви, несли службу охорони Уряду, потім увійшли козаками до Студентського Куріня. Женя Клепачівська, не пориваючи зі своєю військовою частиною, багато разів відбувала подорожі у запілля ворога з Козятина і зі Жмеринки, як зв'язкова з Повстанчим Комітетом, який перебував тоді у Києві, на Володимирській вулиці, десь коло Володимирського Університету. Одна з перших по часу, одна з найвідоміших серед своїх побратимів, ця висока, струнка дівчина, з ластовинням на обличчі і з рудим волоссям, така мила і привітлива зі всіма, вона виявила небуденну сміливість і хист у своїй роботі. Така відома всім тут, вона довго лишалася невідомою «там», у запіллі ворога, аж поки, нарешті, червоні кати не простежили і не схопили її під Жмеринкою, де вона і полягла гаройською смертю. Згадаймо ж Женю Клепачівську, як вічно живу в пам'ять вояків-студентів, що впала від рук тих же

убивць, від руки яких упав пізніше і наш Головний Отаман, згадаємо у цю сумну річницю Його смерті.

Через місяць українське військо, на чолі з Січовими Стрільцями Осадного Корпусу, захопило Золотоверху Столицю нашої землі. Місто святкує урочистий вступ Уряду і Головного Отамана до Києва. Наш Студентський Полк розмістився під стінами Св. Софії, напроти пам'ятника Б. Хмельницькому. Площа повна військових і цивільних киян. З лівого боку від нас, через усю Софійську площу, прямуючи у напрямку до Володимирської вулиці, тягнеться широкий прохід. В повітрі гудять дзвони всіх київських церков. Всі дивляться у той бік, звідки має з'явитися нова Влада України. Нарешті з'являється

перше авто. Голосне « Слава » наповнює повітря, в гору летять тисячі шапок. Включаються поклики « Слава Головному Отаманові ». І ці поклики понеслися над старовинним містом, що знов стало нашим, українським і понеслися над усією Українською Землею. Лунають вони у душах і серцях усіх тих, хто числить себе приналежним до Великого, Сміливого, Талановитого Народу, який не схилив своєї голови, не опустив своєї зброї вже понад пів століття. І чим далі, тим більше ім'я Симона Петлюри востає у свідомість нових поколінь. І для нас, старих петлюрівців, здається, що все ж мусить наступити час, коли тлінні останки Великого Отамана будуть перенесені з холодного паризького цвинтаря на Київські гори туди, де колись Св. Андрій Первозваний поставив Чесного Хреста.

М. Ковальський

ДУМКИ ПРО МИНУЛЕ

Про Головного Отамана Симона Петлюри маємо вже чималу літературу, яка освітлює цю історичну постать зо всіх боків на тлі зриву української нації ХХ століття. Але у всіх тих творах зверталось увагу на динамічну силу його характеру, на силу волі спрямовану до чину навіть у самих тяжких політичних обставинах, в які доля ставила Головного Отамана під час нашої визвольної боротьби. Ця істотна риса висвітлена дуже яскраво у багатьох авторів. Але на нашу думку одна невелика, а може бути й найбільше яскрава риса його постаті не досить висвітлена.

А саме — його притягальна здібність для його оточення. Відомо, що кожна людина є одночасно вилучальним і сприймальним механізмом, який вилучає хвили навколо себе і сприймає усе, що зустрічає ця людина. Ці незримі випромінювані хвили його індивідуальності відчували усі ті, які були близько коло нього. І це випромінювання було надзвичайно приємне, лагідне, притягаюче. Воно сприяло об'єднанню, згуртуванню і цілеспрямованню інших енергій в одному напрямку, для єдиної дії цілого колектива. Це одмігив Іван Рудичів, пишучи про юнацькі часи Симона Петлюри. В ті часи особа Симона Петлюри вже була центром, який об'єднував своїх товаришів для спільної активності на національному полі. Об'єднував саме своєю здібністю притягати людей до себе і здібністю згуртувати їх для роботи в одному напрямку.

Вперше поцастило мені побачити Головного Отамана в Києві наприкінці 1919 року, коли він приїхав в супроводі свого ад'ютанта (тоді сотника) Доценка на засідання Директорії УНР. Тоді я був урядовцем для доручень при Голові Директорії В.К. Винниченкові. Швидким кроком підіймався він про сходах б. будинку київського генерал-губернатора. Тодішнє військове вбрання — темно-зелений френч, чорні штани й чоботи. Ясне чоло, серйозне обличчя, погляд, що випромінював « щось », що не міг я збагнути в ту мить. Я бачив щодня Голову Директорії В.К. Винниченка. Це був вольовий характер, тоді вже знаний письменник, відомий політичний діяч. Але він був для мене тільки видатною фігурою у ті бурхливі часи. Він імпонував, але не притягував до себе. В той час, як Симон Петлю-

ра зразу ж притягнув мене в ту хвили своєю постаттю, своїм виглядом, своїм еством. Пізніше бачив його кілька разів вже на еміграції в Польщі, в Тарнові, і кожного разу, коли я був перед ним, щось мені, без жадного наказу, диктувало ставати « струнко », хоч ніколи в голосі його не відчував я вимоги покори. Згадуючи те далеке минуле, не дивує мене, що те саме почуття дисципліни і пошани було і у наших генералів (як Юнаків, Дельвіг, Сальський, Безручко, Змієнко, Янішевський та інші) і у наших тодішніх видатних діячів, (як Андрій Лівидцький, Вячеслав Прокопович, Пилипчук, Саліковський, Сіропалко, проф. Ейхельман, проф. Фецакко-Чопівський, та інші). А скільки разів Головному Отаманові довелося розрешати і політичні і особисті конфлікти, без яких ніяке наше життя не могло обійтись. Тепер, на віддалі часу, більше як півстоліття, мені зрозуміло, що власне ота притягальна його здібність помогала йому знаходити вихід із найтрудніших обставин, людських і політичних пертурбацій.

Вже в кінці 1924 року, коли пан Отаман і В.К. Прокопович прибули до Парижу, мені довелося бути при них щодня. Жили ми спочатку на Авеню Бельгран, біля Пляс Гамбета, потім в готелю на авеню Доменіль, і врешті в готелю на Рю Тенар. Ця щоденна близькість ще більше підтвердила мені ту притягальну рису характеру Головного Отамана. Коли засновано було тижневик « Тризуб » треба було згуртувати кількох помічників. Головним редактором був В. Прокопович, адміністратором — Іл. Косенко, бухгалтером — Борис Лотоцький. (я був секретарем редакції). При редакції працював також Ів. Рудичів. Треба було ще людей. Запропоновано було сотн. Миколі Гончарову, який виїхав з Польщі спочатку до Кноттанжу, а потім до Шалету. М. Гончарів погодився. Головний Отаман жив тоді на Рю Тенар і я повів М. Гончарова до Пана Отамана, представив його, а сам піднявся до себе у маленьку кімнату на 6-му поверсі. Години через півтори М. Гончарів піднявся до мене і сів задуманий. « Що сталося ? » — запитав його. По довгій мовчанці врешті М. Гончарів почав говорити. « Розумієш, я сам себе не розумію... Ми, старшини, після нашої програної боротьби, розуміється, всю вину склали на

Головного Отамана... Але оце побувши у нього, у моїй душі стався якийсь переворот. Він цілком перевернув усі мої попередні уявлення, і то так просто, без голосних аргументів, без зайвого патосу. Це надзвичайна людина... Я бачив його тільки один раз на фронті: коли супроводив його до ставки. Але тоді не було часу аналізувати мої враження. Але сьогодні я відчув від його особи якісь теплі, лагідні флюїди, які наповнили мене новою енергією і новою силою».

Трохи пізніше повів я до Головного Отамана мого приятеля Алі Акбера Топчібаші, сина Алі Мардана Топчібаші, Голови Азербайджанської Республіки. Мій приятель Алі так само згодом піднявся до мене на гору і сказав майже слово в слово те, що мені сказав М. Гончарів. «Отаман мене окутав якимсь таким чаром, що мені хотілося встати перед ним. Що це у нього за дар чарувати людей?..»

Тоді в Парижі перебувало троє видатних українських діячів: князь Ян Токаржевський, б. державний секретар нашого Міністерства Закордонних Справ, з дружиною Оксаною (дочкою проф. О. Лотоцького), проф. О. Шульгин — Голова нашої Дипломатичної Місії у Парижі, і інж. М. Шумицький, Голова Генеральної Ради Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції. Це були люди різних характерів,

різного духового покою, різних темпераментів і різних методів роботи. І, ніде правди діти, жили вони не в мирі між собою. Але Головний Отаман їх тримав при собі дуже тісно, кожного вислухував і кожному давав інструкції, як і що і коли треба робити. І всі вони почували авторитет Отамана і йшли кожний своєю стежкою, виконуючи отримані від Отамана вказівки. Я вже не говорю про таких діячів, як В.К. Прокопівич чи Іл. Косенко: це були вірні близькі співробітники, для яких авторитет Головного Отамана був законом. Всі вони відчували притягальну силу Отамана, яка керувала їхньою діяльністю і чином.

Але ця притягальна сила Отамана скеровувалася не тільки на тих людей, які його оточували особисто. Вона виявлялася також і в його писаннях: замітках, статтях, листах. Стиль його писання був дуже простий, але думка була закруглена, виявлена так, що не можна було ані додавати, ані одняти якоесь слово чи якийсь вираз. Все було на своєму місці, і все доходило до сприймання без жадного напруження. Все було зрозуміле і ясне, як Божий день. Такий був дар вислову Головного Отамана. Коли й сьогодні читаєш його статтю, то відчуваєш і живучість вислову і глибину думки. Таким був Пан Головний Отаман — Симон Петлюра.

Cyrille MYTROWYTCH

PETLURA : L'ETIQUETTE ET L'HONNEUR

Il y a peu de gens, étrangers à l'Ukraine, mais concernés par l'Est européen, qui peuvent calmement et objectivement parler de Petlura. Même les historiens, cinquante ans après la mort tragique de Petlura et presque soixante ans après la révolution dans la Russie tsariste, n'en sont pas encore arrivés à en parler sur la base des documents historiques disponibles, mais se bornent à répéter les jugements inspirés par les passions politiques, idéologiques et au plus par les schémas simplistes du jeu diplomatique de l'époque, c'est à dire les intérêts de l'Entente face à l'empire kaysérien chancelant, la Russie en décomposition et la restructuration stratégique de l'Europe Centrale. A Petlura dès cette époque on a accroché une étiquette prise dans le désordre des armées et des bandes armées en combats mutuels et des exactions incontrôlées de la Russie en révolution. Les « rouges », les « blancs », les « makhnovistes » et les « petluristes » étaient traités avec le même dédain. Petlura était taxé de « séparatiste » par les partisans traditionnels de la « Sainte Russie » et de « pogromiste » par tous ceux qui étaient horriifiés par les tueries des communautés juives.

Cependant la réalité était autre, notamment en ce qui concerne l'Ukraine. Il est temps que ceux qui ont pris les fameux « dix jours qui ont changé la face du monde » pour le substitut des sept jours de la création de la Bible, s'aperçoivent de leur erreur. Aujourd'hui, l'incontestable révélation de l'histoire cinquantenaire du GOU-LAG, la percée au grand jour de l'antisémitisme de Moscou, hérité de la garde noire des tsars, laissent sans excuse ceux qui s'obstinent à répéter les slogans et les méprises passionnées d'une autre époque. La reconsidération du sens de ces événements passés et la compréhension, dans leur

sillage, des orientations actuelles sera lente, mais elle se fera inexorablement.

Bornons-nous à citer quelques documents qui éclairent le sens du combat de Petlura. « Nos ennemis veulent ...diviser la classe ouvrière ukrainienne et juive, liée par des destinées communes et trois siècles d'esclavage sous le sceptre des tsars. Aux Ukrainiens comme aux Juifs pui soutiennent le Gouvernement de la République, notre armée nationale doit apporter l'égalité, la fraternité, la liberté. Tous les partis juifs et notamment le « Bound », « Obiedenentsi », le « Poaley-Zion » et les populistes, ont pris fait et cause pour la restauration et l'indépendance de l'Ukraine. ...Gardez-vous contre les provocateurs et ceux qui souhaitent les pogromes et cherchent à entraîner les plus faibles d'entre vous. Soyez impitoyables ! La peine de mort atteindra les auteurs des pogromes, ainsi que les agents provocateurs ! » C'est signé : Petlura, le 27 août 1919. Ce n'est pas le seul document, ni le plus complet. Mais il reflète la profonde conscience qu'a prise Petlura dès le début de la révolution nationale ukrainienne du mal profond qui pesait sur le combat des opprimés. Il n'a pas cessé de dénoncer ce mal jusqu'à son exil en France. C'est l'honneur de Petlura d'avoir été le combattant inébranlable pour la liberté de tous les habitants de l'Ukraine. Il était l'artisan principal de la loi sur l'autonomie nationale et personnelle de toutes les nationalités en Ukraine, et avant tout de la communauté juive. Cette loi est un fait unique dans l'histoire du judaïsme en Europe et ses premiers effets en Ukraine étaient pleins de promesses. Cette loi, prévue par la Proclamation de politique générale du Conseil Ukrainien (Rada) du 7 novembre 1917, a été votée le 9 janvier 1918. Un ministre des

affaires juives, de nationalité juive, siégeait depuis au gouvernement de la République Démocratique d'Ukraine. Voici comment entendait sa mission son titulaire P. Krasny dans une déclaration de la fin de l'année 1918 : « La révolution ukrainienne a emené au pouvoir la démocratie révolutionnaire juive. L'autonomie individuelle des nationalités est rétablie. Il a été créé un ministère juif qui déclare à la population juive d'Ukraine qu'il a l'intention de ne tenir compte que des intérêts des larges masses de la population juive ainsi que de l'idéal de la démocratie révolutionnaire juive. ...Le ministère invite la démocratie juive à soutenir de toutes ses forces la classe paysanne et ouvrière d'Ukraine dans sa lutte pour ses droits sociaux et pour sa libération nationale ainsi que de soutenir le ministère pour les affaires juives dans son œuvre d'édification de l'autonomie nationale... » La communauté juive en Ukraine, en Russie, et dans le monde s'est associée par des déclarations représentatives à cette œuvre qui n'était ruinée que par l'issue fatale de la défaite de l'armée nationale ukrainienne. Voici encore un

témoignage personnel, celui de M. Rafez, extrait de son ouvrage « Deux années de révolution en Ukraine. La scission au sein du "Bound" », publié à Moscou en 1920 : « Une des pensées les plus chères à Petlura ainsi qu'à de nombreux nationalistes ukrainiens a toujours été l'idée de l'union de la démocratie ukrainienne et de la démocratie juive. ...Presque la veille du jour où fut renversé le régime de Hetman, Petlura m'ayant rencontré à la prison de l'Hetman me parla de son désir passionné de réaliser cette union. Il ne parlait que de cela ».

C'est dans l'esprit même de Petlura que la communauté ukrainienne à travers le monde commémore le cinquantenaire de sa mort tragique à Paris, avec l'espoir ferme que les étiquettes partisans qu'on lui accolées tomberont, les haines et les douleurs seront dépassées et laisseront apparaître l'honneur et le vrai visage de ce combattant indéfectible pour la liberté et l'indépendance de l'Ukraine et la fraternité réelle entre tous ses habitants. Le combat de Petlura continue !

ВИДАННЯ ПРО СИМОНА ПЕТЛЮРУ

1. Для відзначення 50-річчя трагічної смерті Голови Української Держави і Головного Отамана Військ Української Народньої Республіки сл. п. Симона ПЕТЛЮРИ готується до друку другий том книжки « Симон Петлюра. Статті, листи, документи ».

Видання Української Вільної Академії Наук у ЗСА, Української Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі і Центрального Комітету Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в ЗСА.

2. Приготовлена до друку брошура про С. Петлюру, французькою мовою, яка має вийти перед відзначенням 50-річчя під редакцією д-ра Володимира Косика і д-ра Аркадія Жуковського.

3. Матеріали Наукової Конференції, яка від-

будеться 29-го травня, присвячена С. Петлюрі проектується видати друком французькою мовою під редакцією проф. д-ра Олександра Кульчицького, д-ра Володимира Косика і м-гра Любова Вітошинської.

4. Готова до друку праця про Україну 1917-1920 років видатного французького письменника, журналіста і дипломата Жана Пеліс'є. Цю книжку проектується видати в найближчому часі.

5. Праця Вячеслава Прокоповича « Вічне підданство », про яку згадувалося в нашому бюлетені, вже здана до друку.

Всі ці видання фінансує Бібліотека.

ГРОШОВІ ПОЖЕРТВИ НА БІБЛІОТЕКУ Й ФОНД ВІДЗНАЧЕННЯ 50-РІЧЧЯ СМЕРТІ ГОЛОВИ ДЕРЖАВИ І ГОЛОВНОГО ОТАМАНА СЛ. П. СИМОНА ПЕТЛЮРИ

ФРАНЦІЯ (у франках). 600.00 — майора Григорія Гулі. 400.00 — Василя Цепеняка.

По 300.00 — Андрія Чистосердіва і Євгена Павловського.

180.00 — Юрія Герінга.

По 100.00 — Григорія Хоменка, Миколи Царевича, Івана Упиренка, Миколи Левковича.

По 90.00 — інж. Всеволода Дідковського, інж. Івана Гайди, Івана Ракочія, Федора Маймеска, Олександра Сірецького.

80.00 — Кузьми Саєнка, Наталки і Бориса Трохимович. 70.00 — Дмитра Клема. 60.00 — Анастасії Ольшевської.

По 50.00 — О. Кутняка, Хахури, Івана Магуса, Василя Волошина, Сергія Мерінова.

По 40.00 — Михайла Бублинського, Івана Вербенця, Миколи Лубенця, Павла Слободзяна, Павла Левадки, Володимира Гуцалюка, Івана Коряка.

35.00 — Йосипа Любецького.

По 30.00 — Віри Дратвінської, Івана Хоруженка, Ілька Кобрини, Євфросинії Гололюбов, Івана Романішака, В. Закальницького, Івана Маріяша, Якова Аніщенка, Б. Зимайла, Василя Кощури, Михайла Хомича, Петра Гладкого, Євгенії Онисько.

По 25.00 — інж. Володирира Малиновича, Михайла Гірняка.

22.00 — Марії Безносюк.

По 20.00 — Юрія Сітка, Василя Ільківа, Івана Шурмакевича, Івана Кузика, Йосипа Обала, Петра Когута, Андрія Горбацію, Миколи Фемчука, Олекси Никоровича, Івана Пташечнюка, Григорія Цимбрила.

По 15.00 — Пані Івасенко, Івана Жураківського.

По 10.00 — Миколи Дідка, Йосипа Трояна, Онуфрія Балаша, Василя Грушка, Миколи

Фрейдуна, Петра Цимбалюка, Олексія Сокурена, інж. Юрія Сремїва, Олександра Журавля.

По 5.00 — Івана Карабина, Олексія Цісарука.

БРАЗИЛІЯ. Почесного Добродія — Мецената Бібліотеки п. проф. Дмитра ЗАЙЦІВА, річний даток, 1976 рік, у пам'ять Великого Отамана — 300.00 доларів амер.

БЕЛЬГІЯ. Івана Завзятого — 50.00 фр. фр.

ДАНІЯ. Ф. Малиновського — 10.00 фр. фр.

ЛЮКСЕМБУРГ. О. Чуба — 50.00 фр. фр.

НІМЕЧЧИНА. Пані Клавдії Болдирев у пам'ять свого чоловіка полковника Болдирева — 25.00 марок. В. Огородника — 20.00.

КАНАДА (в долярах). Товариство «ПРОСВІТА» в Тандер Бей (Форт Вілліам) збірка в час відзначення травневих роковин. Жертводавці: По 5.00 — Лев Васиків, Петро Михайлишин, Семен Пуляк і Зенон Федорій.

По 2.00 — Ілько Вишинський, Рон Годованський, Володимир Дзюра, Григорій Мигаль, Нес-тор Новак, Василь Палига, Микола Слотик, Єлисавета Шелепюк і Ілько Яремчук.

По 1.00 — Михайло Василік, Анна Віктова, Юрій Карп'юк, Василь Мельник і Яким Мендик. Разом — 43.00 дол.

100.00 — Крайової Управи Ліги Українських Католицьких Жінок Канади на Дослідний фонд ім. Симона Петлюри.

ПРИКЛАД ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ До Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі.

Минуло вже 49 років із того часу як на вулиці Парижа загинув з руки скритовбивці наш Президент Симон Петлюра — провідник і надхненник нашої національної революції 1917-1921 років. Президент і Головний Отаман Військ Української Народньої Республіки сл. п. Симон Петлюра, за свою любов до України та українського народу, за ідею вільної і незалежної Української Держави, в яку він вірив і за яку боровся, заплатив своїм життям.

Хай же святе тепло цієї пролитої крові не холодне в душах українських, хай гріє воно нам серце, щоб і ми були такі тверді і жертвні, як і Він, наш немирощий герой і надхненник у боротьбі за нашу Державність.

Славному лицареві землі української від нас і від цілої нації вічна пам'ять і вічна слава!

Складаю на потреби Бібліотеки сл. пам. Симона Петлюри в Парижі скромну пожертву в сумі сто (100) дол. амер.

Заохочую й інших українців до посиленних пожертв, зокрема на потреби Державного Центру УНР в екзилію.

А. Мевша — сотник

ЗСА (в долярах). **ЩЕДРИЙ ДАР** на Бібліотеку-Музей ім. Симона ПЕТЛЮРИ в сумі тисячу (1.000) доларів ВД Пані Марії МИКОЛАЄНКО, польського роду Графиня СКАРЖИНСЬКА, народжена у Варшаві, в пам'ять свого Мужа, спочилого 21-го червня 1972 року, сл. п. Полковника Івана МИКОЛАЄНКА, кол. Адьютанта Командарма Армії УНР Республіки, в час Зимого Походу, сл. п. генерал-полковника Михайла Омеляновича-Павленка. Полковник Іван Миколаєнко, під час перебування на еміграції, наказом Президента УНР, був призначений Наказним Отаманом Вільного Козацтва. Цей почесний обов'язок Покійний виконував аж до виїзду з Польщі, 1942 р.

250.00 — Секції Дружин Лікарів при Українському Лікарському Товаристві Північної Америки, Відділ Ілліной.

100.00 — по заповіту св. п. Панаса ДИННИКА (прислани п. М. Зайцівим).

50.00 — М. Дорошенка.

По 10.00 — Ген. Павла Шандрука і Василя Надраги — річний даток 1976 р.

5.00 — Української Православної Парафії Св. Кн. Володимира в Льос Анджелес.

166,23 фр. фр. Пані М. Кошарич (через п. д-ра А. Жуковського)

Рада Бібліотеки висловлює сердечну подячу ВД Пані МИКОЛАЄНКО, як і всім ласкавим і щедрим жертводавцям.

Збірки переведені заходами Представництва Бібліотеки — Центральним Комітетом Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в ЗСА.

По збірковій листі ч. 29/75, видано Василю Черненко — Уповноваженому Комітету в Дітройті.

Замість квітів на свіжу могилу св. пам. Івана Трохимовича КИТАСТОГО — Бандуриста — Ветерана, найстаршого члена Української Капели Бандуристів ім. Т. Шевченка, довголітнього, незмінного диригента Катедрального Православного Собору св. Покрови в Дітройті, Міч. Друзі, Приятелі і численні пошанувальники Його зложили пожертви на підтримання в належній гідності Національних Пам'ятників — Всеукраїнської Національної Бібліотеки-Музею-Архіву ім. Симона Петлюри та на вічне поминання Душі Спочилого в Храмі св. Симона в Парижі.

Одночасно, найщиріші, сповнені глибокого смутку, співчуття засмученій Родині Спочилого — дорогій Ганні Іванівні — Дружині, Достоїнному синові — Петрові Івановичу, Композиторові-Диригенту Григорію Трохимовичу Китастому — братові і всім унукам.

Пожертви склали:

40.00 — Д-р Марія і Роман Балторович з дітьми. 25.00 — Роман Сепел з родиною. 20.00 — Анісія і Микола Швед з родиною.

По 15.00 — Григорій Трох. Китастих з дружиною, Богдан Мельничук з дітьми, Ніна і Іван Яринюк з батьками.

По 10.00 — Михайло Мінський, Борис Іваницький з дружиною, Анастасія і Митро Ярош з дітьми, д-р Валентина і Степан Савчук, д-р Іван Дутко з родиною, Василь Бориско з родиною, д-р Юрій і Таїса Розгін з родиною, Ф. Ів. Федоренко з дружиною, проф. Михайло Смик з родиною, Богдан Ухач, М. і С. Петруша з родиною, Валентин Ковальський з дружиною, інж. Михайло і Світлана Петруша, Петро Гончаренко, інж. Григорій і Ірена Василенко з родиною, Петро Миколенко з родиною, інж. Сергій Лазуренко з родиною, інж. Яр. Вілецький з родиною, Андрій Лободоцький, Павло Писаренко з батьками, проф. Степан і Надія Віхор з родиною.

По 5.00 — Петро і Катерина Поталенко з родиною, інж. Богдан Коссак з родиною, Іванка Кучер, Віктор і Надія Гаркуша з родиною, Марта Тарнавська, інж. Богдан Петріна з дружиною, Юрій Приймак з дружиною, Андріян Крупський, Григорій і Олександра Омельченко, В. Марчак з дружиною, Василь Списарчук з дружиною, Ярема і Стефанія Присяжнюк, Микола і Ніна Самокишин з родиною, Ів. і Є. Петруша з родиною, Петро і Марія Сулківський з родиною, Орій Олексіїв, Семен Мілкович-Мільц з дружиною, Михайло Миронюк з родиною, Володимир Кучер з родиною, Ярослав Сено з родиною, Юрій Таращук з родиною, Євген Цюра з

родиною, Гаврило Махия з дітьми, Іван Журківський з родиною, Володимир Мурга з дружиною, д-р Орест Логинський з родиною, Ф. Ан. Федоренко з дружиною, Іван Лотоцький, Анатоль Соколов, Василь Кицяк з родиною, Василь і Христина Кузьмин, Дмитро Труш з родиною, Андрій і Тетяна Гичко.

По 3.00 — Василь Черненко.

По 2.00 — Петро Филоненко, інж. В. Лизогуб, С. Богданович, Олександр Шрубович.

Разом — 516.00 дол.

У суботу ранком, 3-го січня 1976 року на 77-му році життя в шпиталі Воренсвіль (Огайо) після довгої і тяжкої хвороби відійшов у потойбічне життя світлої пам'яті Сотник Армії Української Народньої Республіки, учасник Визвольних Змагань Іван Дмитрович МАКОГОН.

Покійний народився 17-го червня 1898 року в славному Запоріжжі. В молодих роках вступив до Армії УНР та брав активну участь у Визвольних Змаганнях.

Після відступу Армії УНР з України покійний жив у Варшаві, Польща. Під час 2-ої світової війни вирушає в нову мандрівку, а по її закінченню перебував в таборі в Німеччині. В таборі одружується з Наталкою де і прийшов у світ їх син Симон.

В 1949 році з родиною переселився до ЗСА, в Клівленд, Огайо, де прожив до останнього дня свого життя.

Покійний був прикладним українцем, соборником, демократом. Належав до українських суспільно-громадських організацій: УНДС, Товариства Прихильників УНР, членом управи якого він був; Українського Культурно-громадського Осередку, був Головою відділу Українського Робітничого Союзу в Клівленді ч. 331, Уповноваженим Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі та Центрального Комітету Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в ЗСА. Був він великим приятелем ОДУМУ та помагав цій організації всякими засобами. Належав до Української Автокефальної Православної Парафії св. Трійці в Клівленді. Був членом і членом Управи військової організації ОБВУА в Клівленді.

Панахиду відправили в похороннім закладі Михайла Колодія о. Степан Ганкевич і о. Федір Коваленко при великій кількості українського громадянства. Віля труни стояли з прапорами, в уніформі, побратими по зброї: УСС, ОБВУА, Упісти і Дивізійники. Повний чин похорону відслужили в Українській Автокефальній Православній Церкві св. Трійці, а відтак тіло покійного перевезено літаком з Клівленду до Бавнд Брук та поховано на українському св. Андріївському цвинтарі у вівторок 6-го січня 1976 року.

В особі Покійного Клівлендська Громада втратила прикладного українця — патріота, вояка і соборника.

Осиротив та залишив у великому смутку дружину Наталку, сина Симона з дружиною Даяною і двома діточками та багато своїх друзів, земляків і побратимів по зброї.

Покійний дуже любив пісню «Чуєш брате мій», а тому на панахиді всі спільно відспівали цю його улюблену пісню.

Під час поминального обіду в п. М. Колодія, за ініціативою Миколи Білоконського та за дозволом дружини Наталки зібрано 75.00 доларів для Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі, які й переслано по належності.

Нехай же, Дорогий Приятелю, американська

земля буде легкою. Спи козаче і про Україну сні! Висловлюємо наше глибоке співчуття Дружині Наталці і синові Симонові з родиною.

Василь Пономаренко

82,85 — Товариства Прихильників УНР у Філадельфії — збірка під час Панахиди по сл. п. Головному Отаманові Симонові Петлюрі в Українській Православній Церкві св. Покрови у Філадельфії.

40.00 — Товариства Прихильників УНР у Рочестері — збірка під час Панахиди по сл. п. Головному Отаманові С. Петлюрі, в неділю 25-го травня 1975 р.

5.00 — Пані Віри Кухарчук.

По збірковому листі ч. 25/74. Збірщик Гліб Старовіт — Уповноважений Комітету в Льюс Анджелес.

По 10.00 — Гліб Старовіт, Андрій Олестюк, М. Білоус, Микола Корінець, П. Форманюк.

По 5.00 — Микола Новак, Михайло Швейко, Юрій Вибачиський.

3.00 — Ріта Дешко. 2.00 — А. Забодко. 1.00 — С. Грінвальдт. Разом — 71.00.

ч. 27/74. Збірщик Микола Петренко — Товариство Сприяння УНРаді в Фенікс, Арізона.

По 5.00 — Микола Петренко, Юрій Глінський, Микола Бурда.

По 3.00 — Леонід Петренко, Микола Теп...

По 2.00 — В. Стон, Юлія Гнатківська, Сергій Соляник, Михайло Ротко, Ганна Генсуровська.

Разом — 31.00.

ч. 2/75. Протопресвітер о. Іван Ткачук — Настоятель УАПЦеркви Всіх Святих у Нью Йорку.

5.00 — о. Іван Ткачук. 3.00 — Макар Рой.

По 2.00 — Розалія Танчинська, Олександр, Михайло Сосницький, Рушка, Іван Яве, Румашук, прізвище невіразне.

По 1.00 — Олексій Гуральний, пані Фрудель, Олександр Кібуб, М. Єваношко, Т. Паско, К. Козюш, Васильків.

Разом — 29.00.

ч. 3/75. Протоіерей о. Володимир Базилевський — Настоятель УПЦеркви — Катедра св. Володимира в Нью Йорку.

По 10.00 — Т. Єфремов, Юрій Храневич.

По 5.00 — о. Володимир Базилевський, Іван Куравський, Ольга Дяченко.

По 3.00 — О. Самойлович, В. Білінський.

По 2.00 — Д. Бакум, Григорчук.

По 1.00 — І. Григорчук, Ніканор Онищук, С.С... Разом — 48.00.

ч. 4/75. Протоіерей о. Павло Шпірук — Настоятель УПЦеркви св. Луки в Сіракузах.

18.75 — збірка в Церкві св. ап. Луки в Сіракузах.

10.00 — о. прот. Павла Шпірука. Разом — 28.75.

ч. 5/75. Іерей о. Ігор Зботанів — Уповноважений Комітету в Чикаго, збірка під час відзначення річниці трагічної смерті Головного Отамана сл. п. Симона Петлюри.

По 10.00 — От. Протопресвітер М. Литваківський з Пані-Маткою, от. Ігор Зботанів з Родиною.

По 5.00 — Мирон і Ганна Бендера, Андрій і Марта Деменко, Микола Возняк з дружиною.

3.00 — А. Богдасьевський. 2.00 — Г. Репа.

По 1.00 — К. Червченко, А. Вознюк, В. Петрашук, М. Кульчицька, П. Скларенко, Марія Мачинська. Разом — 46.00.

ч. 7/75. Збірщик Данило Пасишченко — Уповноважений Комітету в Трентон.

По 10.00 — Відділ Українського Робітничого Союзу в Трентон.

По 5.00 — Олена Пасішниченко, Данило Пасішниченко, Василь Сердюк, Петро Сенько, Андрій Смернів.

3.00 — Борис Качуровський. 2.00 — Степан Кухлевський.

По 1.00 — Ігор Дереха, Микола Тарасюк, О. Коломинська, І. Івахненко. Разом — 44.00.

ч. 8/75. Збірщик інж. Володимир Дмитріюк — Уповноважений Комітету в Бофало.

По 10.00 — Володимир Дмитріюк, А. Опанащук, Іван Доценко, А. Булей.

По 5.00 — М. Петручок, Володимир Побивайло, Дмитро Опанащук.

3.00 — Семен Нечипорук. Разом — 58.00.

ч. 9/75. Збірщиця пані Ганна Ранюк — Уповноважена Комітету в Бостон — 44.00 (збірковий лист затримано).

ч. 11/75. Збірщик Константин Степовий — Уповноважений Комітету в Ньюарк і Ірвінгтон. 20.00 — Д-р М. Дідов.

По 5.00 — К. Степовий, Л. Гусак.

По 2.00 — Ф. Загумений, Ів. Гладун, М. Григорієв, Гр. Омельченко, І. Каневський.

Разом — 40.00.

ч. 13/75. Інж. Павло Лимаренко — Уповноважений Комітету в Філадельфії. Збірку перевів Федір Корсунь.

По 5.00 — Павло Лимаренко, Гаврило Гордієнко, Неоніла Гордієнко, Микола Алексевич, Семен Чалишев, Федір Костенко.

3.00 — Ілія Журжа.

По 2.00 — Тарас Ванчицький, Сергій Щерба, Дмитро Василюк, Михайло Єрмак, Василь Нестерук, Іван Попел, Євген Корсун.

1.00 — Федір Корсун. Разом — 50.00.

ч. 14/75. Інж. Федір Бульбенко — Уповноважений Комітету в Бруклін — 5.00.

ч. 16/75. Збірщиця пані Катерина Гуцул — Уповноважена Комітету в Бавнд Брук.

10.00 — Іван Веднюд.

По 5.00 — Катерина Гуцул, В. Безсонів, д-р Осип Кор..., д-р Є. Веремчук, Остап Теплий, Василь Григоренко, Федір Халецький, прізвище невіразне, Марія Боґда, о. Земляченко, А. Нев'ячений, о. Михайло Петляк.

4.00 — Кошман.

По 3.00 — Вол. Чорний, Іван Савон, Степан Левандовський, Дмитро Фурманець, П. Півторак, Д. Корнієнко, В. Негентин, М. Підмкієнський.

По 2.00 — Фізер, Дмитро Плаван.

По 1.00 — Полегенький, Раїса Скіць, Антін Захарчук, Піскін, А. Макаревський.

Разом — 107.00

ч. 18/75. Збірщик Григорій Мельник — Уповноважений Комітету в Рочестер.

25.00 — Українська Кредитова Спілка в Рочестер.

10.00 — 244 Відділ Українського Робітничого Союзу в Рочестер.

По 5.00 — Товариство Пихильників УНР у Рочестер, Юрій Воберський, Василь Іванців, Ілля Саламаха, Ілля Демиденко, С. Франчук.

По 3.00 — Микола Білок, Григорій Тригула, Петро Косенко, Михайло Єйна.

По 2.00 — Григорій Мельник, Микола Шабельник, Володимир Пилишенко, К. Маньківський, А. Табінський, Олександр Шевченко, Іван Штепа, В. Гавриляк, Ігор Чернецький.

По 1.00 — Іван Компанієць, Андрій Омельченко, Федір Федоренко, Олександр Павличенко, М. Куц, К. Шевчук, Микола Єйна, Арт. Корнієнко.

0.50 — Федір Суханенко. Разом — 103.50.

ч. 19/75. Збірщик Микола Костирко — Уповноважений Комітету в Сакраменто, Сан Франціско.

По 5.00 — В. Маміка, М. Цар, С. Паньків, Осип Крадко, Павло Казидуб.

3.00 — Василь Малий. Разом — 28.00.

ч. 20/75. Збірщиця Пані Марія Клепачівська — Уповноважена Комітету в Зіон-Чікаґо.

По 25.00 — Сестрицтва св. Ольги при Катедри св. Володимира в Чікаґо.

По 20.00 — Владика Константин, М. Клепачівська.

По 10.00 — Марія Клепачівська (вшанування пам'яті Лідії Криворучко), Константин Клепачівський, Юрій Феценко-Чопівський (молодший).

По 5.00 — Петро Феценко-Чопівський, Андрій Феценко-Чопівський, Білецький, Є. Мазяр, В. Браненик, Аркадій Ляхів, Василь Зарицький, Марія Кибалюк, К. Мандзенко.

По 3.00 — Степан Дубовик, Григорій Куліченко.

1.00 — Джанс. Разом — 151.00.

ч. 22/75. Збірщиця пані д-р Аделя Мирошниченко — Член Призидії Комітету.

50.00 — д-р Наталія Ворончук. 25.00 — д-р С. Вестон.

По 20.00 — Петро Крамаренко, Ілько Передте, Іван Кохан.

15.00 — Андрій Шох.

По 10.00 — Михайло Герець, Олена Гайдамака, Наталія Маланчук, Аделя Мирошниченко.

По 5.00 — А. Новацький, М. Шпитко.

2.00 — В. Білінський. Разом — 202.00.

ч. 27/75. Збірщик полк. Василь Задоянний — Уповноважений Комітету в Нью Йорку.

5.00 — Василь Задоянний. 3.00 — Софія Черкасий. 2.00 — Володимир Скіць. Разом — 10.00.

ч. 28/75. Збірщик інж. Федір Гнойовий — Уповноважений Комітету в Денвер.

10.00 — Ф. Гнойовий.

По 5.00 — д-р Кротюк, М. і Л. Биковські, о. протопресвітер Т. Дітелович, інж. С. Гасвська, інж. О. Завадович, мгр. Яр. Стецюк, Олена Гнойова.

4.00 — інж. В. Виннич. 3.00 д-р Є. Петрівський.

По 2.00 — інж. Т. Кропив'янський, інж. А. Ковальчук, мгр. Зенон Оришин, А. Майстрик, Степан Коцюба, Андрій Івашко, М. Антоненко.

По 1.00 — мгр. Іван Костюк, Марія Прохода, інж. Ю. Сластюн, Іван Омельченко, Йосип Цибух. Разом — 71.00.

ч. 31/75. Збірщик пані Марія Дербуш між членами 345-го Відділу Українського Народного Союзу в Міннеаполісі, Мінн.

15.00 — інж. Данило Петрівський.

По 10.00 — Ольга Амброзьяк, маляр Олекса Булавицький, Марія Дербуш, о. Андрій Кість, проф. Олександра Костюк, Олександр Яцкі.

8.00 — 345 Відділ Українського Народного Союзу. 7.40 — Семен Тоцький. 5.80 — сот. Юрій Гончаренко. 5.40 — проф. Олександр Грановський.

По 5.00 — Оксана Берецька, Василь Домбровський, Олександр Канюка, інж. Іван Сингаївський.

3.80 — о. Микола Годинський. 3.60 — Гнат Чигрин.

По 3.00 — Ольга Єльніків, Костецька-Филипович, Ольга Прядка.

2.80 — Степан Кириленко.

По 2.00 — Василь Павлюк, Олександр Полець, ген. Василь Філонович, Андрій Фридрих. 1.80 — Лідія Георгієнко. Разом — 150.60.

**ГРОШОВИЙ ЗВІТ
УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ
ІМ. СИМОНА ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ
За час від 1. січня до 31. грудня 1975**

ПОСТУПИЛО :		ВИДАНО :	
Пожертви і членські внески —	54.234,90	Адміністративні, поштові видатки —	2.415,44
Абонемент —	150,00	Утримання Бібліотеки —	5.397,99
Продаж книжок —	1.296,18	Видання бюлетеня —	6.479,60
На утримання могили С. Петлюри	386,70	Персонал —	13.786,00
Повернуто Б-вом св. Симона		Купівля книжок, жур. —	9.289,40
спільних видатків дому —	1.061,00	Утримання могили —	456,50
Повернуто вартість цінних паперів	20.000,00	Цінні папери —	56.477,24
Різне —	6.152,41	Асюранс, податок —	2.100,91
Переходові —	394,00	Різне —	4.855,15
		Переходові —	394,00
Разом —	83.675,19	Разом —	101.652,23
Сальдо на 1. січня 1975	33.649,39	Сальдо на 1. січня 1976 —	15.672,35
Всього —	117.324,58	Всього —	117.324,58

На 1-го січня 1976 р. знаходиться готівкою в касі — 1.905,44 фр. на поштовому конті — 1.894,62, на банківському конті — 11.872,29 фр.

Про грошові поступления після 1-го квітня ц.р. буде оголошено в черговому бюлетені Бібліотеки.

МУЗЕЙ АРХІВ

Всч. Отця Архiepіскопа Євгена БАЧИНСЬКОГО (Швайцарія) — Олійний образ на дереві св. Женев'єви — Опікунки м. Парижа (420-512). 45 x 90 см.

Пані Марії ПЛЕВАКО (Париж) — вовняний килим, 160 x 240 см.

Пані Анастасії ЯНУШЕВИЧ (Новий Ульм) —

Біографія Левка Тимофійовича ЯНУШЕВИЧА. 30.1.1889 — 29.1.1954 і спомини Дружини Покійного — Анастасії Іванівни ЯНУШЕВИЧ. Новий Ульм, 1975, стор. 63 (машинопис).

Головної Управи Української Стрілецької Громади (Торонто) — 9 репродукцій картин: Л. Денисюка, В. Залуцького, П. Андрусіва, Б. Крюкова.

ПОВІДОМЛЕННЯ

В рамках відзначення 50-річчя трагічної смерті Голови Української Держави і Головного Отамана сл. п. Симона ПЕТЛЮРИ в вівторок, 25-го травня о год. 19.30, в приміщенні Бібліотеки відбудуться прилюдні надзвичайні загальні збори дійсних членів і членів прихильників Бібліотеки присвячені Патронові Бібліотеки

Рада Бібліотеки

Неперіодичне видання Ради Української
Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі